

Ш БҮЛЭГ. ТЕХНИКИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Багц 2. Хэнтий, Дорнод, Төв, Сэлэнгэ, Дархан-Уул аймаг, Улаанбаатар хотын ногоон бүс, Богдхан уулын ДЦГ, Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын ойн санд ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил явуулах.

ХАВСРАЛТ №1. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮЕ ШАТ

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил доор дурдсан үе шатуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын сургалтад хамрагдсан байх;
2. Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох;
3. Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах;
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа, тэмцлийн ажлын байршлыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд гар утас ашиглан аж ахуйн нэгжийн нэр дээрх админ эрхээр судалгаа, тэмцэл хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд илгээсэн байна. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна;
5. Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах;
6. Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах;
7. Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж, тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцон хөндлөнгийн хэмжилт тооллогыг хийх;
8. Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас багагүй талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх;
9. Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдаас сонгон ойн санд 2 суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах;
10. 2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил доор дурдсан газар нутаг, талбайг хамруулан үзүүлнэ. Үүнд:

№	Аймгийн нэр	Сумын нэр	Судалгааны ажил явуулах төлөвлөгөө, га	№	Аймгийн нэр	Сумын нэр	Судалгааны ажил явуулах төлөвлөгөө, га
1	Хэнтий	Батширээт	25000	21	Төв	Батсүмбэр	33000
2	Хэнтий	Баян-Адрага	20000	22	Төв	Борнуур	10000
3	Хэнтий	Биндэр	28000	23	Төв	Баяндэлгэр	10000
4	Хэнтий	Дадал	35000	24	Төв	Мөнгөнморьт	20000
5	Хэнтий	Өмнөдэлгэр	12000	25	Төв	Баянчандмань	6000
6	Хэнтий	Норовлин	5000	26	Төв	Жаргалант	5000
7	Хэнтий	Цэнхэрмандал	40000	27	Төв	Эрдэнэ	30000
ДҮН			165000	ДҮН			114000
8	Дорнод	Баяндун	9000	28	Дархан-Уул	Шарын гол	1600
9	Дорнод	Баян-Уул	22000	29	Дархан-Уул	Хонгор	25000
10	Дорнод	Дашбалбар	8000	30	Дархан-Уул	Орхон	900
ДҮН			39000	31	ДҮН		27500
11	Сэлэнгэ	Алтанбулаг	3000				
12	Сэлэнгэ	Баруунбүрэн	25000	32	Улаанбаатар	Хотын ногоон бүс	70000
13	Сэлэнгэ	Баянгол	5000		ДҮН		80000
14	Сэлэнгэ	Зүүнбүрэн	10000	33	Улаанбаатар	Богд-Уул	20000
15	Сэлэнгэ	Мандал	25000		ДҮН		20000
16	Сэлэнгэ	Ерөө	20000	34	Улаанбаатар	Горхи тэрэлж	15000
17	Сэлэнгэ	Сант	15000		ДҮН		15000
18	Сэлэнгэ	Түшиг	20000				
19	Сэлэнгэ	Цагааннуур	20000				
20	Сэлэнгэ	Хүдэр	10000				
ДҮН			153000				
НИЙТ ДҮН				613500			

Судалгааны ажлыг 3-4 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг гүйцэтгэнэ. Судалгааны ажлаар ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг тогтооно. Талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл, ялгарлаар аймаг, сум тус бүрээр гаргана. Түүнчлэн зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудыг судлах, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашдын хандлагын талаар судалгаа хийх, судалгаа хийх сумдыг тухайн аймгийн БОАЖГ-аас тавьсан хүсэлтийн дагуу өөрчлөн хийх асуудлыг захиалагчтай хамтран шийднэ.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthganger платформын сургалтын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын багц сургалтад хамрагдаж эзэмшсэн байна.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны байршлын цэгэн мэдээллийг Earthranger платформд гар утас ашиглан аж ахуйн нэгжийн нэр дээрх админ эрхээр Судалгааны байршлын цэгэн мэдээлэл, полигон зураглалын бичих хэсгийг идэвхжүүлэн судалгаанд хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthganger платформд илгээхэд бэлтгэх. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна./

3. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын явцын болон гүйцэтгэлийн мэдээ, видео, фото зураг хэлбэрээр тухайн орон нутгийн хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл цахим сошиал сувгаар мөн захиалагч байгууллага Ойн газрын хэвлэл мэдээллийн хариуцсан мэргэжилтэнд өдөр тутмын мэдээг тогтмол өгсөн байна.
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлыг тухайн багцад ажиллуулах инженер, техникийн ажилтныг ажилласан байна. /Тухайн багцын удирдах болон инженер, техникийн ажилтнууд ажиллуулаагүй тохиолдолд гэрээт ажлыг гүйцэтгэх боломжгүй гэж үзэн гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна./

Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаанд хамрагдсан болон ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлыг гүйцэтгэхдээ орон нутаг болон ЦУОШГ-аас тухайн бүс нутгийн цаг уурын мэдээг урьдчилан авсан байна,
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд судалгааны байршлын цэгэн мэдээлэл, полигон зураглалын бичих хэсгийг идэвхжүүлэн судалгаанд хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд илгээхэд бэлтгэх. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна./
3. Судалгаанд хамрагдах газар нутаг, талбайн хэмжээнд уялдуулан ой зохион байгуулалтын материал ашиглан нэг хэсэглэл буюу 500 га хүртэл талбайд нэг дээж талбайн байгуулан хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох зорилгоор дээж цуглуулах,
4. Цуглуулсан дээжид боловсруулалт хийх, судалгааны явцад хээр тодорхойлох боломжгүй зүйлийг лабораторийн нөхцөлд тодорхойлох,
5. Хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг идэш тэжээлээр ангилах,

Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Судалгааны ажилд тавигдах ерөнхий шаардлагуудын дагуу ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг тархалт, голомт, тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай талбай гэсэн үзүүлэлтүүдээр ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд хэсэглэл, ялгарлаар тооцож гаргана.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын явцын болон гүйцэтгэлийн тайланг аймаг тус бүрээр хийж захиалагчид 2 хувь ирүүлнэ. Тайлан доор дурдсан бүрдэл хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:
 - а/ “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайг нарийвчлан гаргах”;
 - б/ “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцсэн талбайг нарийвчлан гаргах”;
 - в/ 1:50000-ны масштабтай ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцлийн ажил явуулсан талбайн зураг;
 - г/ 1:100000-ны масштабтай ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын тойм зураг.
 - а. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайн тайлан”-д./Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайг тархалтын судалгаа явуулан хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна.
 - б. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцсэн талбайг нарийвчлан гаргах”;

Тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцохдоо “Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлын үр дүнг тооцох ажилд тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 6534:2015” стандартыг мөрдөж ажиллана. Тэмцлийн ажил явуулсан талбайг хүлээн авахдаа 1000 га хүртэлх талбайд 100 га тутамд нэг хяналтын дээж талбай, 1000 га-аас дээш талбайд 500 га тутамд нэг хяналтын дээж талбай байгуулан тэмцлийн ажил явуулахаас өмнө болон дараа нь тооллого хийн үр дүнг тооцон хүлээн авна.

Ойн хөнөөлт шавжтай үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх ажлын хүрээнд “Ойн хөнөөлт шавжтай микробиологийн аргаар тэмцэх ажилд тавих ерөнхий шаардлага” MNS6535:2015, “Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлын үр дүнг тооцох ажилд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 6534:2015 стандартуудын дагуу үр дүнг тооцон, тэмцэх ажилд хэрэглэсэн микробиологийн бэлдмэлийн зарцуулалт, үр дүнг, аймаг, сум, баг, газрын нэр, хэсэглэл, ялгарлын дугаар, үүргийн шүршигч багаж тус бүр явсан байршлыг харуулан, ойн тархалтын зургийн хамт явцын болон эцсийн тайланд тусган явцын тайланг 2024 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр Ойн газарт ирүүлнэ.

3. Ойн хөнөөлт шавж тархсан талбайн зураглал хийх
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын судалгаа явуулан хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна
5. Судалгааны актыг (тэмцлийн ажил гүйцэтгэгдсэн аймаг сумд хамаарна) судалгаанд хамрагдсан аймаг, сумдаар **хавар, тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцсон, намар** гэсэн 3 удаагийн актыг тухайн аймаг, сумдын Засаг дарга, ЗДТГ-ын даргаар батлуулан, төлөөлүүлэн БОХУБ, Байгаль хамгаалагч, Сумын болон СДОА-ийн эрх бүхий албан тушаалтнаар гарын үсэг зуруулан тэмдгийг даруулсан байна. (Судалгаа, тэмцлийн ажлын үр дүн тооцох актын загварыг хавсралтаар хүргүүлсэн)
6. Ойн хөнөөлт шавжийн тархсан талбайн хэв шинж, өндөршил зэрэг экологийн талаас хамаарах үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох,

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа, тэмцлийн ажлын байршлыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд илгээх ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд судалгааны байршлын цэгэн мэдээллийг илгээсэн байна.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд полигон зураглалын мэдээллийг илгээсэн байна.
3. Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцсэн мэдээллийг Earthranger платформд байршлын цэгэн мэдээллийг илгээсэн байна.
4. Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцсэн мэдээллийг Earthranger платформд полигон зураглалын мэдээллийг мэдээллийг илгээсэн байна

Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Өмнөх жилүүдэд голомттой гэж тогтоогдсон тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай байгаа талбайнуудад судалгааны ажлын ерөнхий шаардлагуудын дагуу харьцангуй нягтшилыг гаргах тооллого хийж гүйцэтгэх
2. Дээж талбайг олон зорилтот ойн үндэсний тооллого, 6 модны арга зүйн дагуу байгуулан хэмжилт явуулна.

3. Дээж талбайн байршил хавсралтад дурдсан газрууд байх ба дээж талбай байгуулах газрын газар зүйн байршилыг тогтоосон зургаар тодорхойлогдоно.
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцлийн ажил явуулахаас өмнө тархалт голомтыг тогтоох судалгаа хийн дээж талбайн тооллогын хүснэгтийн дагуу тэмдэглэл үйлдсэн байна.
5. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх бүс нутагт хяналтын талбай байгуулан тэмцлийн өмнөх болон дараа харьцуулсан үр дүнг гаргасан байна.
6. Тэмцлийн ажлын өмнөх судалгаа болон тэмцлийн ажлын үр дүн тооцох тус тус хүснэгтийг зааврын дагуу газар дээр нь бөглөсөн байх.

Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Агаарын хөлгөөр тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
2. Үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
3. Механик аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
4. Гэрлэн урхи, феромонт урхи, наалдуулагч бүслүүр тавих аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах

Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх ажлыг явуулсны дараа тухайн газар нутагт шавжийн ангийн хувьд ямар өөрчлөлт гарч байгааг нарийвчлан судлах, тэмцлийн ажлын явуулсны дараа гарсан үр дүнд богино хугацаанд мониторинг судалгаа явуулна. Мониторинг судалгааны ажлыг тэмцлийн ажил явуулсан сум тус бүр дээр явуулна.
2. Тэмцлийн ажлын өмнөх судалгаа болон тэмцлийн ажлын үр дүн тооцох тус тус хүснэгтийг зааврын дагуу газар дээр нь бөглөсөн байх
3. Тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох холбогдох стандартуудын дагуу дээж талбай байгуулан тооллого явуулна.
4. Дээж талбайн тооллого болон бусад судалгааны ажлын үед авсан гэрэл зураг, ойн төлөв байдлын зураг, хөнөөлт шавжид нэрвэгдсэн ойн ерөнхий байдлын зураг, тэмцлийн ажлын үр дүнд ой сэргэн ургасан байдлыг харьцуулсан зургийг тайланд хавсаргана.
5. Түүнчлэн тэмцлийн ажил эхлэхийн өмнө дээж талбай байгуулан хөнөөлт шавжийн нягтшилыг тодорхойлсон мэдээллийг дээж талбай тус бүрээр, үр дүнг тооцохоор байгуулсан дээж талбай дээрх тооллогын мэдээллийг тооллого хийсэн өдөр тус бүрээр гарган тайланд оруулна
6. Тэмцлийн ажлын үр дүнгийн талаар хээрийн хэмжилт тооллогын үр дүнг нэгтгэн тайлан боловсруулан Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаман дээр нээлттэй хэлэлцүүлнэ.

Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас ихгүйгээр талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх

1. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох;
2. Шавжийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудыг судлах, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашдын хандлагын талаар судалгаа хийх;
3. Тэмцлийн ажилд хэрэглэгдэж буй бэлдмэл бодис байгалийн бусад зүйлүүдэд хэрхэн нөлөөлж буйг судлах;

Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдаас сонгон ойн санд 2 суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах

1. Суурин судалгааны цэгт ойн шавжийн бүлгэмдлийн талаар нарийвчилсан судалгаа явуулж ашигтай, махчин, шимэгч шавжийн зүйлийн бүрдэл, экологи, биологийн онцлогийг тогтоох нарийвчилсан судалгаа хийх;
2. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн тархалттай газруудад ашигтай шавж, шувуудын нөлөөлөл байгаа эсэх, хэт олшролын ямар шатандаа яваа зэрэгт судалгаа хийн хөнөөлт шавжийн олшролын прогонзыг гаргах;
3. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн хөгжлийн үе шатанд (өндөг, хүрэнцэр, хүүхэлдэй, эрвээхэй) ажиглалт, хэмжилт хийн дүн шинжилгээ хийх;
4. Ойн хөнөөлт шавжийн тоо толгойн өсөлт, бууралтад цаг уурын бусад хүчин зүйлийн нөлөөллийг судлах;
5. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн биологийн онцлогийг судалж фенологийн хүснэгтүүд боловсруулах;
6. Суурин судалгааны цэг байгуулсан газар нутагт ойн хөнөөлт шавжийн нягтшилыг гаргаж, хэт олшролын үе шатыг тодорхойлох улмаар хөнөөлт шавжийн олшролын прогонзыг гаргах;
7. Суурин судалгааны цэг байгуулсан газар нутагт ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалт, голомтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан хэсэглэлээр гаргах, сонгосон талбайг хаяг самбар байрлуулах;

2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах.

1. Агаарын хөлгөөр тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
2. Үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
3. Механик аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
4. Гэрлэн урхи, феромонт урхи, наалдуулагч бүслүүр тавих аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах;
5. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайн зураг”-т: Аймаг, сум, хэсэглэл, ялгарлын хил, дугаар, талбай, газрын төрлийн ангилал тэмдэглэгээ, модны төрөл, насны бүлэг, газар ус, уул, өндөрлөг тоотын нэр, газар зүйн байрлалын солбицлын торлолд, зургийн масштаб, проекц, таних тэмдэг эдгээрийг ой

зохион байгуулалтын технологийн зааварт заасан стандартын дагуу гүйцэтгэж оруулнаб

ХАВСРАЛТ №2 - ТАЙЛАН ГАРГАХ ХУВААРЬ

ҮЕ ШАТНЫ АЖЛЫН ХУВААРЬ

Д/д	Хийгдэх ажлууд	Эхлэх хугацаа	Дуусах хугацаа
1	Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын сургалтад хамрагдсан байх	2024.05.10	2024.05.15
2.	Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох	2024.06.10	2024.06.25
3.	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах	2024.06.25	2024.06.29
4.	Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа, тэмцлийн ажлын байршлыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд илгээх	2024.06.10	2024.09.20
5.	Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах	2024.06.10	2024.09.20
6.	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах	2024.06.10	2024.09.20
7.	Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох	2024.05.25	2024.08.20
8.	Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас ихгүйгээр талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх	2024.06.10	2024.09.20
9.	Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдын ойн санд 2-оос доошгүй суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах	2024.06.10	2024.09.20
10.	2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах	2024.06.10	2024.10.10
11	Тайланг хэлэлцүүлэн хүлээлгэн өгөх	2024.11.01	2024.11.10

Тайланд ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын судалгаа явуулсан газар нутгийн хэмжээ, хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна. Түүнчлэн зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудын талаарх мэдээлэл, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашид авах арга хэмжээний талаарх мэдээллийг багтаана. Тайланд хугацаа:

1. Явцын урьдчилсан тайланг 2024 оны 07 дугаар сарын 01-ний дотор ирүүлнэ.
2. Эцсийн тайланг 2024 оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор ирүүлнэ.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтыг тогтоох суурин судалгааны цэг дээрх хэмжилт судалгааны ажлын тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газрын Ойн нөөцийн хэлтэст 2 хувийг хүргүүлнэ. Тайланг зөвшөөрөх хугацааг ажлын үе шатны хуваарьт тусгасан болно. Тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газарт нээлттэйгээр хэлэлцүүлнэ.

ТАЙЛАН ГАРГАХ ХУВААРЬ

Эхлэлтийн тайлан буюу ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалт, тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай талбайн хэмжээг гаргасан тайланг 2024 оны 07 дугаар сарын 10-ны дотор ирүүлэх

Дунд хугацааны тайланг 2024 оны 7 дугаар сарын 10-ны дотор ирүүлэх

Эцсийн тайлангийн төслийг 2024 оны 11 дүгээр сарын 01-ны дотор ирүүлэх

Эцсийн тайланг зөвшөөрөх 2024 оны 11 дүгээр сарын 10-нд хэлэлцүүлэн хүлээлгэн өгөх.

ХАВСРАЛТ №3 - ГОЛЛОХ МЭРГЭЖИЛТЭН БОЛОН ТУСЛАН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Судалгааны ажлын бүрэлдэхүүн нь нийт 4-ээс дээш хүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Голлох мэргэжилтнүүдийн хуваарийг доор харууллаа. Үүнд:

Ойн инженер, ой зүйч	1
Биологич, шавж судлаач	1
Улирлын ажилтан, оюутан	2

Голлох мэргэжилтнүүдийн шаардлагатай чадварын түвшин

д/д	Голлох мэргэжилтэн	Шаардлагатай чадварын түвшин	Ажлын туршлага
1.	Ойн инженер, Ой зүйч, Ойн аж ахуйн инженер	Ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтыг тогтоох, тэмцлийн ажил явуулах талбайг сонгох чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг байх	5-аас дээш жил ажилласан туршлагатай байх
2.	Биологич, /шавж судлаач/	Хөнөөлт шавж, өвчний биологийн онцлогийг судлах, ойн хөнөөлт шавж, өвчний зүйлийн бүрэлдэхүүн, хэт олшролын үе шатуудыг судлах чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг байх	5-аас дээш жил ажилласан туршлагатай байх
3.	Ойн инженер	Ойн бүртгэл тооллогын хэмжилтийн багажийг ашиглаж ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтыг тогтоох, тэмцлийн ажил явуулах талбайн зураглал боловсруулах ажил хийдэг байх	3-аас дээш жил ажилласан туршлагатай байх
4.	Улирлын ажилтан, оюутан	Тухайн чиглэлээр ажилладаг, сурдаг байх	1 жил ажилласан туршлагатай байх

Багц 3. Архангай, Хөвсгөл, Завхан, Булган, Орхон аймгуудын ойн санд ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил явуулах.

ХАВСРАЛТ №1. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮЕ ШАТ

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил доор дурдсан үе шатуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthganger платформын сургалтад хамрагдсан байх;
- Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох;
- Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах;

4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа, тэмцлийн ажлын байршлыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд гар утас ашиглан аж ахуйн нэгжийн нэр дээрх админ эрхээр судалгаа, тэмцэл хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд илгээсэн байна. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна;
5. Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах;
6. Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах;
7. Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж, тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцон хөндлөнгийн хэмжилт тооллогыг хийх;
8. Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас багагүй талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх;
9. Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдаас сонгон ойн санд 2 суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах;
10. 2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажил доор дурдсан газар нутаг, талбайг хамруулан үзүүлнэ. Үүнд:

№	Аймгийн нэр	Сумын нэр	Судалгааны ажил явуулах төлөвлөгөө, га	№	Аймгийн нэр	Сумын нэр	Судалгааны ажил явуулах төлөвлөгөө, га
1	Архангай	Батцэнгэл	20000	30	Хөвсгөл	Алаг-Эрдэнэ	10000
2	Архангай	Булган	10000	31	Хөвсгөл	Арбулаг	5000
3	Архангай	Жаргалант	15000	32	Хөвсгөл	Баянзүрх	10000
4	Архангай	Их-Тамир	15000	33	Хөвсгөл	Бүрэнтогтох	10000
5	Архангай	Өлзийт	10000	34	Хөвсгөл	Галт	10000
6	Архангай	Өндөр -Улаан	15000	35	Хөвсгөл	Жаргалант	10000
7	Архангай	Тариат	15000	36	Хөвсгөл	Их-Уул	10000
8	Архангай	Төвшрүүлэх	15000	37	Хөвсгөл	Рашаант	15000
9	Архангай	Хайрхан	14000	38	Хөвсгөл	Тариалан	15000
10	Архангай	Хангай	5000	39	Хөвсгөл	Тосонцэнгэл	10000
11	Архангай	Хотонт	15000	40	Хөвсгөл	Төмөрбулаг	10000
12	Архангай	Цэнхэр	20000	41	Хөвсгөл	Түнэл	15000
13	Архангай	Цэцэрлэг	15000	42	Хөвсгөл	Цагаан-Уул	10000
14	Архангай	Чулуут	15000	43	Хөвсгөл	Цагаан-Үүр	15000
15	Архангай	Эрдэнэмандал	20000	44	Хөвсгөл	Цэцэрлэг	15000
16	Архангай	Цахир	15000	45	Хөвсгөл	Чандмань-Өндөр	13000
17	Архангай	Өгийнуур	150	46	Хөвсгөл	Шинэ-Идэр	10000
ДҮН			234150	47	Хөвсгөл	Эрдэнэбулган	10000
18	Завхан	Баянтэс	15000	ДҮН		203000	
19	Завхан	Баянхайрхан	15000	48	Булган	Баян-Агт	20000
20	Завхан	Идэр	15000	49	Булган	Бугат	15000
21	Завхан	Их-Уул	16000	50	Булган	Бүрэгхангай	8000
22	Завхан	Нөмрөг	12000	51	Булган	Гурванбулаг	1500

23	Завхан	Тосонцэнгэл	20000	52	Булган	Могод	5000
24	Завхан	Түдэвтэй	12000	53	Булган	Орхон	20000
25	Завхан	Тэлмэн	20000	54	Булган	Сайхан	5000
26	Завхан	Цэцээ-Уул	10000	55	Булган	Сэлэнгэ	15000
27	Завхан	Сонгино	12000	56	Булган	Тэшиг	20000
	ДҮН		147000	57	Булган	Хангал	10000
28	Орхон	Жаргалант	11000	58	Булган	Хишиг-Өндөр	10000
29	Орхон	Баян-Өндөр	3000	59	Булган	Хутаг-Өндөр	20000
	ДҮН		14000		ДҮН		149500
НИЙТ ДҮН				747650			

Судалгааны ажлыг 3-4 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг гүйцэтгэнэ. Судалгааны ажлаар ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг тогтооно. Талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл, ялгарлаар аймаг, сум тус бүрээр гаргана. Түүнчлэн зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудыг судлах, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашдын хандлагын талаар судалгаа хийх, судалгаа хийх сумдыг тухайн аймгийн БОАЖГ-аас тавьсан хүсэлтийн дагуу өөрчлөн хийх асуудлыг захиалагчтай хамтран шийднэ.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын сургалтын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын багц сургалтад хамрагдаж эзэмшсэн байна.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны байршлын цэгэн мэдээллийг Earthranger платформд гар утас ашиглан аж ахуйн нэгжийн нэр дээрх админ эрхээр Судалгааны байршлын цэгэн мэдээлэл, полигон зураглалын бичих хэсгийг идэвхжүүлэн судалгаанд хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд илгээхэд бэлтгэх. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна./
3. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын явцын болон гүйцэтгэлийн мэдээ, видео, фото зураг хэлбэрээр тухайн орон нутгийн хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл цахим сошиал сувгаар мөн захиалагч байгууллага Ойн газрын хэвлэл мэдээллийн хариуцсан мэргэжилтэнд өдөр тутмын мэдээг тогтмол өгсөн байна.
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлыг тухайн багцад ажиллуулах инженер, техникийн ажилтныг ажилласан байна. /Тухайн багцын удирдах болон инженер, техникийн ажилтнууд ажиллуулаагүй тохиолдолд гэрээт ажлыг гүйцэтгэх боломжгүй гэж үзэн гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна./

Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаанд хамрагдсан болон ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлыг гүйцэтгэхдээ орон нутаг болон ЦУОШГ-аас тухайн бүс нутгийн цаг уурын мэдээг урьдчилан авсан байна,
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд судалгааны байршлын цэгэн мэдээлэл, полигон зураглалын бичих

хэсгийг идэвхжүүлэн судалгаанд хамрагдсан аймаг, сум тус бүрд дээж талбайн болон судалгааны мэдээллийг Earthganger платформд илгээхэд бэлтгэх. /Админ эрхийг Ойн газраас нээлгэж авна./

3. Судалгаанд хамрагдах газар нутаг, талбайн хэмжээнд уялдуулан ой зохион байгуулалтын материал ашиглан нэг хэсэглэл буюу 500 га хүртэл талбайд нэг дээж талбайн байгуулан хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох зорилгоор дээж цуглуулах,
4. Цуглуулсан дээжид боловсруулалт хийх, судалгааны явцад хээр тодорхойлох боломжгүй зүйлийг лабораторийн нөхцөлд тодорхойлох,
5. Хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг идэш тэжээлээр ангилах,

Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Судалгааны ажилд тавигдах ерөнхий шаардлагуудын дагуу ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг тархалт, голомт, тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай талбай гэсэн үзүүлэлтүүдээр ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд хэсэглэл, ялгарлаар тооцож гаргана.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын явцын болон гүйцэтгэлийн тайланг аймаг тус бүрээр хийж захиалагчид 2 хувь ирүүлнэ. Тайлан доор дурдсан бүрдэл хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:
 - а/ “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайг нарийвчлан гаргах”;
 - б/ “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцсэн талбайг нарийвчлан гаргах”;
 - в/ 1:50000-ны масштабтай ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцлийн ажил явуулсан талбайн зураг;
 - г/ 1:100000-ны масштабтай ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын тойм зураг.
 - а. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайн тайлан”-д./Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайг тархалтын судалгаа явуулан хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна.
 - б. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцсэн талбайг нарийвчлан гаргах”;Тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцоходоо “Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлын үр дүнг тооцох ажилд тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 6534:2015” стандартыг мөрдөж ажиллана. Тэмцлийн ажил явуулсан талбайг хүлээн авахдаа 1000 га хүртэлх талбайд 100 га тутамд нэг хяналтын дээж талбай, 1000 га-аас дээш талбайд 500 га тутамд нэг хяналтын дээж талбай байгуулан тэмцлийн ажил явуулахаас өмнө болон дараа нь тооллого хийн үр дүнг тооцон хүлээн авна.

Ойн хөнөөлт шавжтай үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх ажлын хүрээнд “Ойн хөнөөлт шавжтай микробиологийн аргаар тэмцэх ажилд тавих ерөнхий шаардлага” MNS6535:2015, “Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх ажлын үр дүнг тооцох ажилд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 6534:2015 стандартуудын дагуу үр дүнг тооцон, тэмцэх ажилд хэрэглэсэн микробиологийн бэлдмэлийн зарцуулалт, үр дүнг, аймаг, сум, баг, газрын нэр, хэсэглэл, ялгарлын дугаар, үүргийн шүршигч багаж тус бүр явсан байршлыг харуулан, ойн тархалтын зургийн хамт явцын болон эцсийн тайланд тусган явцын тайланг 2024 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр Ойн газарт ирүүлнэ.

3. Ойн хөнөөлт шавж тархсан талбайн зураглал хийх
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын судалгаа явуулан хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна
5. Судалгааны актыг (тэмцлийн ажил гүйцэтгэгдсэн аймаг сумд хамаарна).
 - Хаврын судалгааны акт
 - Тэмцлийн ажлын хяналт мониторингийн акт

- Намрын судалгааны акт гэсэн 3 удаагийн актыг тухайн аймаг, сумдын Засаг дарга, БОАЖГ, СДОА-ийн дарга болон удирдах албан тушаалтнаар батлуулан, төлөөлүүлэн Байгаль хамгаалагч, Сумын болон СДОА-ийн эрх бүхий албан тушаалтнаар гарын үсэг зуруулан тэмдгийг даруулсан байна. (Судалгааны акт, дээж талбайн тооллогын хүснэгтийн загварыг хавсралтаар хүргүүлсэн)
- 6. Ойн хөнөөлт шавжийн тархсан талбайн хэв шинж, өндөршил зэрэг экологийн талаас хамаарах үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох,

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа, тэмцлийн ажлын байршилыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд илгээх ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд судалгааны байршлын цэгэн мэдээллийг илгээсэн байна.
2. Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны мэдээллийг Earthranger платформд полигон зураглалын мэдээллийг илгээсэн байна.
3. Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцсэн мэдээллийг Earthranger платформд байршлын цэгэн мэдээллийг илгээсэн байна.
4. Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцсэн мэдээллийг Earthranger платформд полигон зураглалын мэдээллийг мэдээллийг илгээсэн байна

Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Өмнөх жилүүдэд голомттой гэж тогтоогдсон тэмцлийн ажил явуулах шаардлагатай байгаа талбайнуудад судалгааны ажлын ерөнхий шаардлагуудын дагуу харьцангуй нягтшилыг гаргах тооллого хийж гүйцэтгэх
2. Дээж талбайг олон зорилтот ойн үндэсний тооллого, 6 модны арга зүйн дагуу байгуулан хэмжилт явуулна.
3. Дээж талбайн байршил хавсралтад дурдсан газрууд байх ба дээж талбай байгуулах газрын газар зүйн байршилыг тогтоосон зургаар тодорхойлогдоно.
4. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцлийн ажил явуулахаас өмнө тархалт голомтыг тогтоох судалгаа хийн дээж талбайн тооллогын хүснэгтийн дагуу тэмдэглэл үйлдсэн байна.
5. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх бүс нутагт хяналтын талбай байгуулан тэмцлийн өмнөх болон дараа харьцуулсан үр дүнг гаргасан байна.
6. Тэмцлийн ажлын өмнөх судалгаа болон тэмцлийн ажлын үр дүн тооцох тус тус хүснэгтийг зааврын дагуу газар дээр нь бөглөсөн байх.

Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Агаарын хөлгөөр тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах

2. Үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
3. Механик аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
4. Гэрлэн урхи, феромонт урхи, наалдуулагч бүслүүр тавих аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах

Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох ажлын хүрээнд доор дурдсан ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх ажлыг явуулсны дараа тухайн газар нутагт шавжийн ангийн хувьд ямар өөрчлөлт гарч байгааг нарийвчлан судлах, тэмцлийн ажлын явуулсны дараа гарсан үр дүнд богино хугацаанд мониторинг судалгаа явуулна. Мониторинг судалгааны ажлыг тэмцлийн ажил явуулсан сум тус бүр дээр явуулна.
2. Тэмцлийн ажлын өмнөх судалгаа болон тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох тус тус хүснэгтийг зааврын дагуу газар дээр нь бөглөсөн байх
3. Тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох холбогдох стандартуудын дагуу дээж талбай байгуулан тооллого явуулна.
4. Дээж талбайн тооллого болон бусад судалгааны ажлын үед авсан гэрэл зураг, ойн төлөв байдлын зураг, хөнөөлт шавжид нэрвэгдсэн ойн ерөнхий байдлын зураг, тэмцлийн ажлын үр дүнд ой сэргэн ургасан байдлыг харьцуулсан зургийг тайланд хавсаргана.
5. Түүнчлэн тэмцлийн ажил эхлэхийн өмнө дээж талбай байгуулан хөнөөлт шавжийн нягтшилыг тодорхойлсон мэдээллийг дээж талбай тус бүрээр, үр дүнг тооцохоор байгуулсан дээж талбай дээрх тооллогын мэдээллийг тооллого хийсэн өдөр тус бүрээр гарган тайланд оруулна
6. Тэмцлийн ажлын үр дүнгийн талаар хээрийн хэмжилт тооллогын үр дүнг нэгтгэн тайлан боловсруулан Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаман дээр нээлттэй хэлэлцүүлнэ.

Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас ихгүйгээр талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх

1. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох;
2. Шавжийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудыг судлах, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашдын хандлагын талаар судалгаа хийх;
3. Тэмцлийн ажилд хэрэглэгдэж буй бэлдмэл бодис байгалийн бусад зүйлүүдэд хэрхэн нөлөөлж буйг судлах;

Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдаас сонгон ойн санд 2 суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах

1. Суурин судалгааны цэгт ойн шавжийн бүлгэмдлийн талаар нарийвчилсан судалгаа явуулж ашигтай, махчин, шимэгч шавжийн зүйлийн бүрдэл, экологи, биологийн онцлогийг тогтоох нарийвчилсан судалгаа хийх;
2. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн тархалттай газруудад ашигтай шавж, шувуудын нөлөөлөл байгаа эсэх, хэт олшролын ямар шатандаа яваа зэрэгт судалгаа хийн хөнөөлт шавжийн олшролын прогонзыг гаргах;

3. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн хөгжлийн үе шатанд (өндөг, хүрэнцэр, хүүхэлдэй, эрвээхэй) ажиглалт, хэмжилт хийн дүн шинжилгээ хийх;
4. Ойн хөнөөлт шавжийн тоо толгойн өсөлт, бууралтад цаг уурын бусад хүчин зүйлийн нөлөөллийг судлах;
5. Зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн биологийн онцлогийг судалж фенологийн хүснэгтүүд боловсруулах;
6. Суурин судалгааны цэг байгуулсан газар нутагт ойн хөнөөлт шавжийн нягтшилыг гаргаж, хэт олшролын үе шатыг тодорхойлох улмаар хөнөөлт шавжийн олшролын прогонзыг гаргах;
7. Суурин судалгааны цэг байгуулсан газар нутагт ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалт, голомтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан хэсэглэлээр гаргах, сонгосон талбайг хаяг самбар байрлуулах;

2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах.

1. Агаарын хөлгөөр тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
2. Үүргийн шүршигч багаж ашиглан тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
3. Механик аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах
4. Гэрлэн урхи, феромонт урхи, наалдуулагч бүслүүр тавих аргаар тэмцэх шаардлагатай газар нутгийг ой зохион байгуулалтын материалаар гаргах;
5. “Ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх талбайн зураг”-т: Аймаг, сум, хэсэглэл, ялгарлын хил, дугаар, талбай, газрын төрлийн ангилал тэмдэглэгээ, модны төрөл, насны бүлэг, газар ус, уул, өндөрлөг тоотын нэр, газар зүйн байрлалын солбицлын торлолд, зургийн масштаб, проекц, таних тэмдэг эдгээрийг ой зохион байгуулалтын технологийн зааварт заасан стандартын дагуу гүйцэтгэж оруулна.

ХАВСРАЛТ №2 - ТАЙЛАН ГАРГАХ ХУВААРЬ

ҮЕ ШАТНЫ АЖЛЫН ХУВААРЬ

Д/д	Хийгдэх ажлууд	Эхлэх хугацаа	Дуусах хугацаа
1	Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгааны ажлын гүйцэтгэгч нь Ойн газраас зохион байгуулж байгаа ойн хөнөөлт шавж, өвчнийг таних, судалгааны арга зүйн, Earthranger платформын сургалтад хамрагдсан байх	2024.05.10	2024.05.15
2.	Судалгаанд хамрагдах газар нутгийн ойн санд тархан хөнөөл учруулж буй зонхилох хөнөөлт шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох	2024.06.10	2024.06.25
3.	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын талбайн хэмжээг ой зохион байгуулалтын материал ашиглан аймаг, сумын хэмжээнд гаргах	2024.06.25	2024.06.29
4.	Ойн хөнөөлт шавж, өвчний нарийвчилсан судалгаа хийх, суурин цэг байгуулах, тархалт, голомтыг тогтоох судалгаа,	2024.06.10	2024.09.20

	тэмцлийн ажлын байршлыг цэгэн, полигон мэдээллийг Earthranger платформд илгээх		
5.	Ойн хөнөөлт шавжийн харьцангуй нягтшилыг гаргах, дээж талбайд тооллого явуулах	2024.06.10	2024.09.20
6.	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтыг хязгаарлах, тоо толгойн нягтшилыг бууруулах тэмцэл явуулах шаардлагатай газар нутаг, талбайн хэмжээг, тэмцэл явуулах арга технологи тус бүрээр гаргах	2024.06.10	2024.09.20
7.	Тэмцлийн ажил гүйцэтгэсний дараа мониторинг судалгааг хийж тэмцлийн ажлын үр дүнг тооцох	2024.05.25	2024.08.20
8.	Нарийвчилсан судалгааг ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой аймаг, сумдын ойн сангаас 2 га талбайгаас ихгүйгээр талбайн сонгох бөгөөд нийт нарийвчилсан судалгааны талбай 10 га талбайд хийх	2024.06.10	2024.09.20
9.	Суурин цэг байгуулан хэмжилт хийх ажлыг 6 аймгийн ойн хөнөөлт шавжийн тархалт голомттой сумдын ойн санд 2-оос доошгүй суурин цэг байгуулан тогтмол хэмжилт хийх цэг байгуулах	2024.06.10	2024.09.20
10.	2024, 2025 онд ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэл явуулах төлөвлөгөөг боловсруулах	2024.06.10	2024.10.10
11	Тайланг хэлэлцүүлэн хүлээлгэн өгөх	2024.11.01	2024.11.10

Тайланд ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтын судалгаа явуулсан газар нутгийн хэмжээ, хөнөөлт шавжийн тархалт, голомт, хөнөөлийн голомт, дахин сэргэн ургах чадвараа алдсан талбайг ой зохион байгуулалтын материалын хэсэглэл ялгарлын талбай бүрээр гарган хүснэгтээр оруулна. Түүнчлэн зонхилон хөнөөл учруулж буй шавжийн зүйлийн бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн биологи, экологийн зарим онцлог шинжүүд, хөгжлийн үе шатуудын талаарх мэдээлэл, тоо толгойн нягтшил, хэт олшролын өнөөгийн байдал, өсөлтийн динамик, цаашид авах арга хэмжээний талаарх мэдээллийг багтаана. Тайланд хугацаа:

3. Явцын урьдчилсан тайланг 2024 оны 07 дугаар сарын 10-ны дотор ирүүлнэ.

4. Эцсийн тайланг 2024 оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор ирүүлнэ.

Ойн хөнөөлт шавж, өвчний тархалтыг тогтоох суурин судалгааны цэг дээрх хэмжилт судалгааны ажлын тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газрын Ойн нөөцийн хэлтэст 2 хувийг хүргүүлнэ. Тайланг зөвшөөрөх хугацааг ажлын үе шатны хуваарьт тусгасан болно. Тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газарт нээлттэйгээр хэлэлцүүлнэ.

Тайланд ирүүлэх мэдээллүүдийн маягтууд

Судалгааны ажлыг гүйцэтгэсэн багийн бүрэлдэхүүн

д/д	Судалгааны багийн бүрэлдэхүүн	Хариуцсан чиглэл	Хамрагдсан сумдын тоо	Судалгаанд хамтран оролцсон			
				Ойн нэгж	СДОА	БОХУБ	БХ
....-р баг							
1							

Судалгааны ажлын гүйцэтгэл

№	Аймгийн нэр	Судалгаа явуулах төлөвлөгөө, га	Ойн хөнөөлт шавжийн тархалтын судалгааны ажилд хамрагдсан талбай, га		
			Хавар	Намар	Нийт